

Резултати от проучването на практиката по електронно призоваване в някои държави-членки на ЕС, осъществено от дирекция „Учебно-информационен център“ на НИП

I. Практиката на Ирландия, Комитет за съдебно обучение

В Ирландия няма норми в Правилата на Висшия, окръжния или районния съд, които да позволяват призоваването по електронна поща.

Обаче, по силата на Правилата, страна, която не е успяла да връчи (книжа) до другата страна, лично или чрез куриерска фирма с обикновена или препоръчана поща, съгласно раздел 379 от ТЗ, 1963, може да отправи молба до Съда за издаване на заповед за заместваща форма на връчване чрез други средства, които Съдът би счел за редовни в случай на призоваване или доставяне на други книжа, изискващи връчване на лицето, за което се отнасят. Неотдавна съдия от Върховния съд, доста пъти нарежда призовка или друг документ да бъдат връчени на електронен адрес на получателя, особено когато такъв получател вече е комуникирал с ищеца или неговия/нейния адвокат от същия този електронен адрес.

II. Практиката на Естония – информацията е предоставена от Министерство на правосъдието на Република Естония

1. По отношение уредбата на получаването на призовки и съобщения по ел.поща в процесуалното законодателство на Естония – В производството по граждански и административни дела е допустимо *връчването на процесуални документи по електронен път*, тоест изпращане на документите на електронния адрес на получателя (когато той е публично известен или е предоставен на съда) или връчването им чрез електронната информационна система E-Fyle. Електронните документи, изпращани до съда или изготвени от него следва да се препращат на участниците в производствата по електронна поща, освен в случаите, в които се приеме, че препращането по електронен път е невъзможно или че участник в производството няма да има възможност да се запознае със съдържанието на документа или да го разпечата. В случаите, в които адресати са адвокати, нотариуси, съдебни изпълнители, синдици и органи на централната или местната власт процесуалните документи могат да се изпращат по друг начин (различен от електронния), само когато са налице основателни причини за това.

2. По отношение на характера на разглеждания способ на връчване (факултативен или императивен) и приложимостта му в конкретни хипотези – Към момента връчването на процесуални документи чрез електронна поща или посредством информационната система E-Fyle е предвидено като *факултативен способ* (с изключение на случаите, в които адресати са посочените по-горе категории

лица), но на практика е силно предпочитан в сравнение с връчването на процесуални документи чрез доставчик на пощенски услуги.

3. По отношение уредбата/организацията на изпращането на електронни съобщения и удостоверяването на тяхното получаване – Служителят, който изпраща документ по електронен път следва да направи отбелязване в съдебното досие, че съответния документ в неговата цялост е бил изпратен в съответствие с установените изисквания, както и да посочи електронния адрес, на който документа е бил изпратен и времето на неговото изпращане, освен в случаите, когато документът е изпратен чрез системата E-File (тъй като системата генерира автоматично съобщение за това).

Документ, изпратен по ел.поща, се приема за връчен, ако адресатът (получателят) изпрати до съда писмено потвърждение за получаването на документа – по факс или по ел.поща – по свой избор. Потвърждението следва да съдържа датата на получаване на документа, както и подпис на получателя, респ. на негов представител. Потвърждението, изготвено в електронна форма, трябва да съдържа дигитален подпис на получателя или да бъде изпратено по друг сигурен начин, който да позволява установяване на лицето, което го е изпратило, както и на времето на получаването на документа, освен ако съдът вече е изпращал документи на същия електронен адрес в рамките на същото производство или участникът в производството съм е предоставил електронния адрес на съда.

В случаите, в които процесуален документ е изпратен по ел.поща, адресатът (получателят) на документа е длъжен да изпрати веднага (след получаването му) горното потвърждение до съда.

Със съгласието на получателя, съдът може да му връчва процесуални документи чрез изпращане на писмо на електронния му адрес, без да изисква получаване на насрещно потвърждение за това. Със съгласието на получателя могат да му бъдат връчвани процесуални документи с автоматично генерирано потвърждение за получаването им.

В случаите, в които документ е изпратен чрез системата E-Fyle, счита се, че същият е връчен на получателя, ако последният е отворил документа в системата. В разглеждания случай получателят не е длъжен да изпраща потвърждение за получаването. Системата автоматично генерира съобщение, че документа е отворен, като указва и датата и часа на отварянето му от получателя.

4. По отношение на органите, натоварени с поддръжката на съответната информационна система – Информационната система E-Fyle е въведена от правителството. Главен администратор на системата е Министерството на правосъдието (МП) на Република Естония, като тя се поддържа и развива от Центъра за регистри и информационни системи към МП.

III. Практиката на Англия и Уелс - въпросникът е попълнен от областен (окръжен) съдия Аштън по молба на Съдебния колеж (по-рано Съвет за съдебно обучение), Великобритания

1. По отношение уредбата на получаването на призовки и съобщения по ел.поща в процесуалното законодателство на Англия и Уелс – За книжа (документи), с които се поставя началото на производството, връчване по ел.поща е позволено само, когато страната, по отношение на която трябва да се осъществи връчването, е посочила, че този способ е приемлив за нея (така е предвидено в Правилата на съда).

Същото се отнася и за книжата и документите, които подлежат на връчване в хода на производството.

2. По отношение на характера на разглеждания способ на връчване (факултативен или императивен) и приложимостта му в конкретни хипотези – В законодателството на Англия и Уелс връчването на призовки и книжа по ел.поща е уредено като *факултативен способ*, приложим обикновено между адвокати.

Има ограничения по отношение на вида документи, които могат да бъдат връчвани по ел.поща по семейни дела.

3. По отношение уредбата/организацията на изпращането на електронни съобщения и удостоверяването на тяхното получаване – Разпоредби в тази насока се съдържат в Правилата на съда по граждански и семейни дела, извадка от които може да бъде изпратена при поискване.

4. По отношение на органите, натоварени с поддръжката на съответната информационна система – Правилата на съда само посочват този способ на връчване, който е приложим при наличието на определени (предвидени в закона) предпоставки. Липсва по-детайлна нормативна уредба, както и установени механизми за ръководство и контрол.

5. Други въпроси, представляващи интерес в областта на електронното призоваване – Ако адвокат посочи адрес на ел.поща в заглавната част на бланка на писмо/документ, призоваването или връчването на книжа по ел.поща в случая би било допустимо само, ако това е изрично посочено в заглавната част на писмото/документа или ако адвокатът, по някакъв друг начин, изрично се е съгласил за приложението на този способ на връчване.

Посочването на адрес на ел.поща в (писмените) пледоарии на страните е индикация, че призоваването, респ. връчването на книжа, на посочения ел.адрес е приложимо в разглежданата хипотеза.

Предварително (преди прилагането на разглеждания способ на връчване) трябва да се направи запитване до получателя относно формата и евентуалните ограничения в размера на файловете, които ще бъдат изпращани по ел. поща.

IV. Практиката на Испания – информацията е предоставена от съдия Хосе Антонио Варела, магистрат, Окръжен съд Луго, Испания и съдия Хосе Гилермо Ногалес Сехудо, магистрат, съдия в Първоинстанционен съд №13 в Мурсия, Испания

Връчването на призовки и съобщения по ел. поща е уредено в процесуалното законодателство на Кралство Испания.

Процесуалното законодателство на страната не изисква комуникацията между съда, страните и останалите участници в производствата да протича по ел. поща. Този способ за връчване (изпращане) на документи е предвиден като *правна възможност*. Министерството на правосъдието, обаче, е разработило софтуерно приложение (наречено LEXNET), чрез което се осъществяват актовете на комуникация по ел. поща в областта на съдопроизводството. Използването на това компютърно приложение е задължително за съдебните служители (в съдилищата, в които то е внедрено), както и за адвокати, които разполагат в канторите си със съответните технически средства за работа с приложението. Въпросът е разгледан по-детайлно в Кралски декрет 84/2007 от 26 януари, който регулира внедряването и използването на този нов електронен инструмент.

Накратко, испанското процесуално законодателство не въвежда изискването за връчване на призовки, съобщения и др. съдебни документи по ел. поща, но то и не би могло да установи такова правно задължение, тъй като е възможно участниците в съдебните производства да не разполагат с необходимите технически средства за целта. След внедряването на посочените по-горе технически средства (цитираното софтуерно приложение LEXNET), обаче, правителството чрез кралски декрет изисква от съдебните служители да изпращат съобщения/уведомления до участниците в съдебните производства по ел. поща; аналогично изискване има и по отношение на адвокатите, които разполагат със съответните технически средства. По този начин се осигурява време и възможност на адвокатската колегия и на всеки от членовете и поотделно да придобият необходимите технически средства. По отношение на останалите практикуващи юристи, стратегията на Министерството на правосъдието е да убеди различните групи да се съгласят да приемат съобщения/уведомления чрез приложението LEXNET, което към момента се радва на доста благосклонен прием.

Институцията, отговорна за поддръжката на компютърното приложение LEXNET е основно Министерството на правосъдието. Правителствата на автономните общности в Кралство Испания работят съвместно с министерството за внедряване на приложението в съдебната система и за правилното му функциониране. Отговорност на Висшия съдебен съвет е одобряването на приложението преди внедряването му в съдебната система.

ДОПЪЛНЕНИЕ

Разпоредбата, която позволява осъществяването на актове на комуникация по ел. поща между съда и останалите участници в съдебните производства в Испания е основно чл. 162 от испанския ГПК.

Чл.162 ГПК предвижда:

Чл.162. Актове на електронна комуникация, използване на компютри (компютърни технологии) и др.подобни

1. Когато съдът и страните или получателите на актове на комуникация разполагат с електронни или др.информационни телекомуникационни средства, които позволяват изпращането и получаването на писма и документи по начин, обезпечаваш автентичността на комуникацията, запис на съдържанието, както и надеждното получаване на препращането, целостта и времето на осъществяване на тези действия на електронна комуникация, актовете на комуникация могат да бъдат изпращани чрез тези средства с потвърждение за получаването им, където е приложимо.

Страните и професионалистите (юристи), които участват в процеса, трябва да уведомят съда за това, че офиса (кантората) им е оборудван с горепосочените средства за електронна комуникация, както и да посочат адрес (ел.адрес).

Също така, трябва да бъде създаден регистър към Министерство на правосъдието (до който да бъде осигурен достъп по електронен път) на методите (посочени по-горе), който да съдържа и насоки за публичните агенции.

Във всички случаи, в които е направено коректно препращане, съставляващо акт на комуникация, препратен чрез средства за електронна комуникация, (освен когато за целта са използвани услугите за уведомяване, организирани от адвокатските колегии) и са изминали 3 дни без получателят (адресатът) да е достъпил съдържанието на препратените му по ел.път документи се приема, че комуникацията е осъществена със следващите от това правни последици.

Изключение правят случаите, в които получателят оправдае (докаже наличието на основателна причина за) липсата на достъп до системата за

известяване (уведомяване) през разглеждания период. Ако липсата на достъп се дължи на технически причини с по-продължителен характер и това обстоятелство е известно, комуникацията следва да бъде осъществена чрез доставка на копие от съответната резолюция/решение (по пощата). Във всеки случай, уведомлението може да се приеме за валидно получено (със следващите от това правни последици) по времето, когато достъпът до системата е бил възможен.

Ако достъпът до системата (за известяване) се осъществи в този период, но преди да е извършена комуникацията чрез доставка (по пощата), приема се, че комуникацията е осъществена валидно (със съответните правни последици) на датата, посочена в потвърждението за получаване.

2. Когато автентичността на резолюциите, документите, мненията или докладите, представяни или препращани чрез средствата, посочени в т.1 (средствата за електронна комуникация) може да бъде установена или потвърдена само чрез пряко изследване (експертиза) или др. процедури, посочените документи могат да бъдат препращани по електронен път чрез цифрови изображения, както е предвидено в чл.267-268 от настоящия закон, но ако някоя от страните, съдът в производствата по семейни дела, недееспособност и установяване на бащинство или прокуратурата поиска това, посочените документи трябва да бъдат представени в оригинал в рамките на съответната фаза от производството.

Цитираната разпоредба установява правна възможност актовете на комуникация със съда (в т.ч. съобщения, призовки и др. документи и книжа) да бъдат изпращани по ел. поща до всички лица, участващи в процеса (адвокати, представители на държавата, на социалното осигуряване, страните в процеса – физически или юридически лица, свидетели, вещи лица и др.). Или казано накратко, това е по-общата уредба на комуникацията по електронен път.

НАСТОЯЩАТА СИТУАЦИЯ

Министерството на правосъдието е разработило телекомуникационно софтуерно приложение, нар. Lexnet. Посоченото приложение има три функции: изпращане по ел. поща на актове на комуникация от страна на съда по време на процеса, улесняване представянето (подаването) в съда на писмени становища и др. под. книжа от страна на страните и техните процесуални представители, и трето, да осигури възможност на адвокатите да се позовават/правят препратки към други писмени становища, които те ще представят в съда. По отношение на

последната (трета функция) следва да се отбележи, че преди да изпрати (по електронен път – като файл) писменото си становище/бележки до съда всеки адвокат трябва да предостави копие от същото на адвокатите на другите страни в процеса, по тази отменяйки съда в изпълнението на тази задача.

Понастоящем приложението Lexnet е въведено в няколко автономни общности (области) в страната като се планира въвеждането му и в останалите. Първоначално приложението е използвано предимно за изпращане по ел.поща на актове на комуникация, свързани с процеса от страна на съда. В автономните общности (области), където приложението Lexnet е въведено, всички услуги в рамките на процеса (които се предоставят от съда) се осъществяват главно чрез него, така че що се отнася до електронното уведомяване, можем да кажем, че в тази област е отчетен несъмнен успех.

Резултатите от направените опити за изпращане на документи до съда от адвокати чрез приложението Lexnet не са задоволителни, тъй като големия брой изпратени документи е предизвикал срив в системата, като по този начин е установена необходимостта в съдебните органи да се въведат линии за трансмисия/пренос на правна информация с по-голям капацитет.

Както беше отбелязано, осъществяването на актове на комуникация чрез приложението Lexnet се оказва доста успешно начинание.

Етапи на внедряване на телекомуникационното приложение Lexnet:

- ✓ Първоначално уведомления чрез приложението са изпращани само на адвокати. Трябва да се отбележи, че в Испания в повечето случаи страните по дела се представляват от адвокати. Следва да се отбележи също, че с изключение на по-малките градове, адвокатският съвет има свои подразделения (колегии) в района на съдилищата. Съдът изпраща електронни уведомления до адвокатите чрез адвокатските колегии. Или с други думи, съдът изпраща уведомленията не до всеки от адвокатите поотделно, а до виртуална пощенска кутия на съответната адвокатска колегия. В момента, в който съобщението постъпи във виртуалната пощенска кутия на колегията, последната автоматично генерира потвърждение за получаването до съда и от този момент се счита, че уведомлението относно производството е направено. Изисква се адвокатската колегия (която получава електронните уведомления във виртуалната си пощенска кутия) да осигури препращането на уведомлението/съобщението по електронен път до всеки адвокат, както и да упражни контрол дали адвокатът-адресат е отворил писмото, съдържащо електронното уведомление.

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

София 1000, ул. "Екзарх Йосиф" № 14, тел: 9359 100, факс: 9359 101

e-mail: nij@nij.bg, www.nij.bg

- ✓ На следващата фаза, уведомленията чрез Lexnet се разпращат и до други участници в процеса, в това число представители на прокуратурата, юрисконсулти или адвокати на публични институции.
- ✓ Приложението Lexnet все още не се използва за актове на комуникация, чиито адресати са страните в процеса, които нямат процесуален представител, или свидетелите или експертите в производството. Или с други думи, понастоящем уведомления по електронна поща се изпращат само до лица от професионалната общност (юристи), но не и до лица извън нея.

Нещо повече, използването на приложението Lexnet за осъществяване на актове на комуникация в рамките на производството е задължително за съдебните служители и адвокатите (кралски декрет 84/2007). То не е задължително за другите правни професионалисти (в т.ч. процесуалните представители на институциите).

Безспорните предимства на Lexnet провокират интереса на всички практики - представители на професионалната общност към получаването на известия чрез приложението. Съобщенията до останалите правни професионалисти (извън адвокатите) се изпращат директно на посочения от тях пред съда ел.адрес. В тези случаи съгласно чл.162 ГПК, когато е направено коректно препращане, съставляващо акт на комуникация (препратен чрез Lexnet), и са изминали 3 дни без получателят (адресатът) да е достъпил съдържанието на препратените му по ел.път документи, се приема, че комуникацията е осъществена със следващите от това правни последици. Или с други думи, електронните съобщения до адвокатите се считат за доставени към момента, в който същите постъпят във виртуалната пощенска кутия на съответната колегия, докато по отношение на др.правни професионалисти електронните съобщения се смятат за получени към момента на достъпването (отварянето) им, но и в двата случая в рамките на не повече от 3 дни.

Документите, които трябва да придружават електронните съобщения се сканират и изпращат по ел.поща едновременно със съобщенията. Ако някои от документите не могат да бъдат сканирани поради физическа или правна невъзможност (напр. рентгенови снимки, големи скици, оригинали на документи и др.) те се доставят на ръка в канцеларията на съда или друга обща служба, създадена за целта. В тези случаи, в електронното съобщение се указва, че документът е на разположение в канцеларията на съответния съд.

В изключителни случаи, когато системата не функционира правилно и адвокатите (адвокатските колегии) не успеят да получат или получат непълно съобщение чрез приложението Lexnet, Министерството на правосъдието издава сертификат, с помощта на който адвокатите могат да удостоверят пред съда факта на неполучаване на съобщението и интереса си от изпращането на ново такова.

В случай на интерес от Ваша страна по-подробна информация относно техническите характеристики на телекомуникационното софтуерно приложение Lexnet може да бъде получена от Министерство на правосъдието на Кралство Испания, Генерален секретариат „Модернизация и отношения, свързани с администриране на правосъдието“.

V. Практиката на Унгария - информацията е предоставена от Националния съвет на правосъдието на Унгарската република

Раздел XXVIII от Закон III от 1952 г. за гражданското съдопроизводство (ЗГС) регулира „електронната комуникация“ в гражданския процес.

Предвижда се цитираният раздел да влезе в сила поетапно като електронната комуникация се въведе първо по отношение на страните, след това по отношение на правните експерти, на трето място – по отношение на администрацията и другите държавни органи, а изградената система за електронна комуникация да служи и за поддържане на постоянен контакт между съдилищата по електронен път.

Посоченият раздел от ЗГС все още не е влязъл в сила, тъй като с приемането на Закон LXVII от 2011 г. за правомощията на централната власт по въпроси, свързани с обслужването на трансгранични задължения Парламентът е отложил влизането в сила на цитираните по-горе разпоредби от ЗГС, за да осигури възможност за техническо оборудване и подготовка на съдилищата за въвеждане на електронната комуникация.

С оглед на това се предвижда електронната комуникация със страните в гражданското производство да се прилага реално считано от 31.05.2012 г.

Предвижда се също електронната комуникация да има *императивен характер* в определени хипотези, в които процесуалното представителство е задължително, и *факултативен* – в останалите случаи.

Според настоящата уредба Националната служба за електронни доставки ще отговаря за поддръжката на информационната система, която ще трябва да осигури подходяща виртуална среда за осъществяване на електронните доставки до страните и процесуалните им представители.

VI. Практиката на Германия - информацията е предоставена от Федералното министерство на правосъдието на ФРГ

1. По отношение уредбата на получаването на призовки и съобщения по ед.поща в процесуалното законодателство на Германия

Член 130б от немския ГПК (Zivilprozessordnung) предвижда, че документите, които се издават (подписват) от служителите в съда в

рамките на гражданското производство могат да бъдат препращани (до страните) и като електронни документи. Последните, обаче, изискват издателят им да притежава електронен подпис, предоставен в съответствие с изискванията на Закона за електронния подпис (Signaturgesetz), с който в немското право е имплементирана Европейската директива, въвеждаща Общностна рамка за електронните подписи.

Призовките за открито съдебно заседание и процесуалните актове на съда, които установяват определени срокове (напр. срока за въззивно обжалване) трябва да бъдат връчени в съответствие с разпоредбата на чл.329, ал.2, изр. второ ГПК. Чл.174, ал.3 ГПК предвижда, че посочените актове могат да бъдат връчвани и като електронни документи, подписани по надлежния ред (с електронен подпис на издателя си).

Връчване по електронен път (според немското право) е допустимо само когато адресати на подлежащите на връчване процесуални актове са публичноправни субекти (в т.ч. държавни органи) или лица, принадлежащи към определени професионални общности (напр. адвокати). Останалите участници в процеса могат да получават съдебни книжа по електронен път само, ако предварително са дали съгласието си този способ за връчване да се прилага спрямо тях.

За да потвърди получаването на документ по електронен път адресатът (напр. адвокат) трябва да подпише т.нар. „потвърждение за получаването“, изпратено му от съда ведно с подлежащия на връчване акт, и да го върне обратно (чл.174, ал.4 ГПК). Това потвърждение може да бъде изпратено до съда по пощата, по факс или по ел.поща (като електронен документ, снабден с надлежен електронен подпис). В случай, че потвърдението за получаването на документа бъде изпратено по електронен път и съдът не поддържа електронен архив (на делото), електронният документ трябва да се разпечата и да се приложи към делото ведно с отбелязване (върху разпечатката) на резултата от верификацията на електронния подпис (чл.298, ал.2 ГПК).

Процесуалните кодекси на юрисдикциите в областта на публичното право (в т.ч. административни, социални и финансови съдилища) също съдържат подобни разпоредби.

2. По отношение на характера на разглеждания способ на връчване (факултативен или императивен) и приложимостта му в конкретни хипотези – Понастоящем връчването на съдебни книжа по реда на чл.130б и чл.174, ал.3 ГПК (по електронен път) е *факултативен способ* според немското законодателство. На практика връчването на електронни документи е абсолютно изключение. Една от причините за това е, че електронният подпис все още не е масово разпространен.

3. По отношение уредбата/организацията на изпращането на

електронни съобщения и удостоверяването на тяхното получаване – Отговорът на този въпрос е включен в отговора по т.1.

4. По отношение на органите, натоварени с поддръжката на съответната информационна система – Моля, вижте отговора по т.1. В случаите, в които няма електронна система (не се поддържа електронен архив) електронните документи трябва да се разпечатат и да се приложат към съдебното досие, ведно с отбелязване на резултата от верификацията на подписа (чл.298 ГПК).

5. Други въпроси, представляващи интерес в областта на електронното призоваване – В отговора си г-н Себастиан Отто, правен експерт към Федералното министерство на правосъдието на Германия сочи, че предвид обстоятелството, че електронното призоваване в страната към момента се прилага като абсолютно изключение, все още нямат достатъчно надежден опит, който да могат да споделят с нас.

На посочения линк можете да откриете текста на германския ГПК (в т.ч. цитираните по-горе разпоредби) на немски език: <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html>

ПРИЛОЖЕНИЕ:

Чл.174 ГПК – Връчване срещу насрещно потвърждение за получаването

(1)Документ може да бъде връчен срещу насрещно потвърждение за получаването му на адвокат, нотариус, определено от съда длъжностно лице по изпълнението, данъчен консултант или всяко друго лице, за което с оглед принадлежността му към определена професионална общност може да се приеме, че е достатъчно надеждно; орган на държавна власт, корпорация или публичноправна организация.

(2)На субектите, посочени в ал.1, документ може да бъде връчен и по телефакс. Препращаният документ трябва да съдържа в заглавната си част отбелязването „Връчване срещу насрещно потвърждение за получаването“, както и името на изпращача, името и адреса на страната, на която документите трябва да бъдат връчени, както и името на съдебния служител, осъществил препращането на документа по телефакс.

(3)На субектите, посочени в ал.1, документ може да бъде връчен и по електронен път. Този способ за връчване може да се прилага и по отношение на другите субекти, участващи в производството, само, ако те изрично са изразили съгласието си да им бъдат връчвани документи по електронен път. Документът, препращан по електронен път трябва да

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

София 1000, ул. "Екзарх Йосиф" № 14, тел: 9359 100, факс: 9359 101

e-mail: nij@nij.bg, www.nij.bg

бъде подписан електронно от издателя си, както и съдържанието му да бъде защитено срещу неоторизиран достъп на трети лица.

(4) Връчването следва да се приеме за доказано по надлежния ред при наличието на насрещно потвърждение за получаването на документа, съдържащо датата на получаване и подписа на адресата, изпратено обратно до съда. Насрещното потвърждение за получаването може да бъде изпратено по пощата, по телефакс или като електронен документ (чл.130а). В случай, че потвърждението бъде изпратено в електронна форма, то трябва да бъде подписано по надлежния ред от издателя си (с електронен подпис, издаден в съответствие с изискванията на Закона за електронния подпис (*Signaturgesetz*)).